ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)
14. října 2004 *

Ve věci C-173/02,

jejímž předmětem je žaloba na neplatnost na základě článku 230 ES,

podaná dne 13. května 2002,

Španělské království, zastoupené S. Ortizem Vaamondem, jako zmocněncem, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobce,

proti

Komisi Evropských společenství, zastoupené J. L. Buendíou Sierrou, jako zmocněncem, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

* Jednací jazyk: španělština.

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann (zpravodaj), předseda senátu, A. Rosas a S. von Bahr, soudci,

generální advokát: F. G. Jacobs,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 22. ledna 2004,

vydává tento

Rozsudek

1 Svou žalobou se Španělské království domáhá, aby Soudní dvůr zrušil rozhodnutí Komise 2002/411/ES ze dne 12. března 2002 týkající se státní podpory poskytnuté Španělským královstvím ve prospěch producentů kravského mléka považovaných za prioritní producenty (Úř. věst. L 144, s. 49) (dále jen „napadené rozhodnutí").

Právní rámec

2 Podle článku 36 ES:

„Ustanovení kapitoly týkající se pravidel hospodářské soutěže se vztahují na zemědělskou produkci a obchod zemědělskými produkty pouze v rozsahu, který [...] vymezí Rada [...]."

3 Článek 23 nařízení Rady (ES) č. 804/68 ze dne 27. května 1968 o společné organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky (Úř. věst. L 148, s. 13) stanoví:

„Pokud toto nařízení nestanoví jinak, použijí se na produkci produktů uvedených v článku 1 a na obchod s těmito produkty články 92 až 94 Smlouvy [nyní články 87 až 89 ES]."

4 Článek 5 nařízení Rady (EHS) č. 3950/92 ze dne 28. prosince 1992, kterým se zavádí doplňková dávka v odvětví mléka a mléčných výrobků (Úř. věst. L 405, s. 1), stanoví:

„V rámci množství uvedených v článku 3 může členský stát po plošném snížení všech individuálních referenčních množství doplnit vnitrostátní rezervu, aby mohl poskytnout dodatečná nebo zvláštní množství producentům, které určí podle objektivních kritérií stanovených po dohodě s Komisí.

Aniž je dotčen čl. 6 odst. 1, referenční množství, jimiž disponují producenti, kteří po dobu jednoho z období dvanácti měsíců neuváděli na trh mléko ani jiné mléčné výrobky, se přidělí do vnitrostátní rezervy a mohou být přerozdělena v souladu s prvním odstavcem. Pokud producent v období, jež bude stanoveno členským státem, obnoví produkci mléka nebo jiných výrobků, je mu v souladu s čl. 4 odst. 1 opět přiděleno referenční množství, a to nejpozději do 1. dubna následujícího po datu podání žádostí."

5 Na základě předposledního bodu odůvodnění nařízení č. 3950/92 je třeba k pokračování v restrukturalizaci produkce mléka a k zlepšení životního prostředí mimo jiné povolit členským státům, aby nadále uskutečňovaly vnitrostátní restrukturalizační programy a aby na základě objektivních kritérií zajistily určitou míru mobility referenčních množství v rámci dané zeměpisné oblasti.

6 Za tímto účelem článek 8 zmíněného nařízení upřesňuje:

„S cílem dokončit restrukturalizaci produkce mléka na celostátní a regionální úrovni či na úrovni sběrných oblastí, nebo s cílem zlepšit životní prostředí mohou členské státy přijmout v souladu s pravidly, která stanoví s přihlédnutím k oprávněným zájmům dotčených stran, jedno nebo více z těchto opatření:

— poskytnout producentům, kteří se zaváží definitivně ukončit zcela nebo zčásti svoji produkci mléka, náhradu formou jedné nebo více ročních splátek, a takto uvolněná referenční množství převést do vnitrostátní rezervy,

— na základě objektivních kritérií stanovit podmínky, za kterých mohou producenti na základě platby získat na počátku období dvanácti měsíců od příslušného orgánu nebo subjektu určeného tímto orgánem přerozdělená referenční množství, která definitivně uvolní jiní producenti na konci předcházejícího období dvanácti měsíců za náhradu vyplacenou v jedné nebo více ročních splátkách, a představující stejnou částku jako v případě uvedené platby,

[...]"

Skutkové okolnosti, napadené nařízení a řízení před Soudním dvorem

7 V průběhu hospodářského roku pro mléko 1998/1999 příslušné orgány Autonomního společenství knížectví Asturie (Španělsko) poskytly podporu k získání mléčných kvót (dále jen „sporná podpora"). Tato podpora měla usnadnit získání referenčních množství producenty mléka považovanými na základě královského dekretu č. 1888/91 ze dne 30. prosince 1991 (BOE č. 2 ze dne 2. ledna 1992, s. 84) za prioritní oproti jiným producentům. Spočívala v úrokovém zvýhodnění půjček poskytnutých k financování takového získání.

8 V návaznosti na stížnost týkající se této podpory Komise přijala dne 12. března 2002 napadené rozhodnutí, kterým zakázala zmíněnou podporu pro její neslučitelnost se společným trhem. Podle napadeného nařízení jednak sporná podpora nebyla povolena ustanoveními nařízení č. 3950/92 a jednak čl. 87 odst. 2 a odst. 3 ES nebyl použitelný.

9 Španělské království ve své žalobě na neplatnost navrhuje, aby Soudní dvůr zrušil napadené rozhodnutí a uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

10 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr zamítl žalobu jako neopodstatněnou a uložil Španělskému království náhradu nákladů řízení.

K žalobě

11 Na podporu své žaloby uplatňuje španělská vláda v podstatě dva žalobní důvody.

K prvnímu žalobnímu důvodu

Argumenty účastníků řízení

12 Prvním žalobním důvodem španělská vláda uplatňuje, že napadené rozhodnutí je v rozporu s nařízením č. 3950/92 v tom, že zakazuje podporu, která je v souladu s cíli zmíněného nařízení, jakož i s pravidly a základními zásadami práva Společenství.

13 Totiž k posouzení slučitelnosti podpory s nařízením č. 3950/92 není nezbytné prokázat, že je výslovně povolena tímto nařízením. Stačí dokázat, že je v souladu s cíli, které jsou základem tohoto nařízení, a neporušuje žádné jiné pravidlo ani základní zásadu práva Společenství (rozsudky ze dne 26. června 1979, Mc Carren, C-177/78, Recueil, s. 2161, bod 14; ze dne 23. února 1988, Komise *v.* Francie, C-216/84, Recueil, s. 793, body 18 a 19; ze dne 14. července 1988, Zoni, C-90/86, Recueil, s. 4285, bod 26, a ze dne 6. listopadu 1990, Itálie *v.* Komise, C-86/89, Recueil, s. I-3891, bod 19). Sporná podpora tyto podmínky splňuje.

14 V každém případě členské státy mají diskreční pravomoc, která jim umožňuje, aby doplnily možnosti uvedené v článku 8 zmíněného nařízení.

15 Komise namítá, že si není vědoma v judikatuře Soudního dvora ničeho, co by potvrzovalo tezi španělské vlády, podle níž je podpora uvedená v napadeném nařízení v souladu s nařízením č. 3950/92, i když není výslovně stanovena v nařízení.

Závěry Soudního dvora

16 Jak je připomenuto ve výše uvedeném rozsudku Komise *v.* Francie, bod 18, mléčné výrobky podléhají společné organizaci trhu.

17 Co se týče podpor v tomto odvětví, z článku 23 nařízení č. 804/68 ve spojení s článkem 36 ES vyplývá, že ustanovení článků 87 ES, 88 ES a 89 ES jsou použitelná na produkci mléčných výrobků a obchod s nimi pouze v případě, kdy takové použití stanoví nařízení, které zavádí společnou organizaci trhu.

18 V tomto ohledu stanoví nařízení č. 3950/92, zejména ve svých článcích 5 a 8, že členské státy mohou za určitých podmínek poskytnout podpory producentům mléčných výrobků.

19 Podle ustálené judikatury, pokud Společenství zavede společnou organizaci trhu v určitém odvětví, přísluší Společenství, aby hledalo řešení problémů, které vzniknou v rámci společné zemědělské politiky. Tudíž členské státy nesmí přijmout žádná jednostranná opatření v tomto odvětví, dokonce ani kdyby mohla podporovat společnou politiku Společenství (viz výše uvedené rozsudky Komise *v.* Francie, bod 18; Itálie v. Komise, bod 19, a Zoni, bod 26).

20 V rámci společné organizace trhu s mléčnými výrobky jsou oprávněné pouze státní podpory výslovně povolené nařízením č. 3950/92, zejména jeho články 5 a 8.

21 V tomto ohledu argumentace, jíž se dovolává španělská vláda, podle níž z rozsudku ze dne 20. června 2002, Mulligan a další (C-313/99, Recueil, s. I-5719), vyplývá, že není nezbytné, aby podpora byla výslovně povolena nařízením č. 3950/92, nemůže být přijata. Jak totiž správně zdůrazňuje generální advokát v bodě 40 svého stanoviska, v této věci Soudní dvůr shledal, že předmětný irský režim byl legitimní pouze proto, že patřil do působnosti opatření povolených v čl. 7 odst. 1 nařízení č. 3950/92 (viz výše uvedený rozsudek Mulligan a další, bod 29).

22 V projednávaném případě sporná podpora, která spočívá v úrokovém zvýhodnění půjček poskytnutých k získání referenčních množství od jiných producentů, není výslovně povolena článkem 5 ani článkem 8 nařízení č. 3950/92.

23 Totiž referenční množství, k jejichž nákupu byla podpora vyplacena, nepocházejí z vnitrostátní rezervy, nebyla uvolněna díky plošnému snížení všech individuálních referenčních množství a neodpovídají referenčním množstvím, jimiž disponují producenti, kteří po dobu jednoho z období dvanácti měsíců neuváděli na trh mléko ani jiné mléčné výrobky ve smyslu článku 5 nařízení č. 3950/92.

24 Navíc sporná podpora, kterou představuje úrokové zvýhodnění, není náhradou ve smyslu první odrážky článku 8 nařízení č. 3950/92.

25 Konečně se na ni nevztahuje ani druhá odrážka zmíněného článku 8, protože referenční množství, k jejichž nákupu byla vyplacena, nepocházejí z vnitrostátní rezervy.

26 Kromě toho, jak správně podotkl generální advokát v bodě 44 svého stanoviska, odkaz na „jedno nebo více těchto opatření" v článku 8 nařízení č. 3950/92 umožňuje, aby členské státy přijaly samostatně nebo společně jedno nebo více opatření vyjmenovaných v tomto článku, ale nepovoluje jim stanovit nové typy opatření v dané oblasti. Rovněž „pravidla", která členské státy mohou přijmout, musí sloužit ke stanovení jednoho nebo více zmíněných opatření.

27 Z těchto úvah vyplývá, že první žalobní důvod musí být zamítnut.

K druhému žalobnímu důvodu

Argumenty účastníků řízení

28 V druhém žalobním důvodu španělská vláda tvrdí, že napadené rozhodnutí je v rozporu s nařízením č. 3950/92 v tom, že zakazuje podporu, která nezpůsobuje narušení pravidel fungování trhu s mlékem a mléčnými výrobky.

29 Podle španělské vlády totiž podpora, která nenarušuje pravidla fungování trhu s mlékem, je slučitelná se společným trhem, a proto nemůže být zakázána.

30 Komise tvrdí, že v případě, kdyby Soudní dvůr rozhodl, že nařízení č. 3950/92 nebrání přijetí jiných restrukturalizačních opatření než těch, která nařízení výslovně stanoví, mohla by sporná podpora způsobit značné pokřivení trhu, a tudíž by byla neslučitelná se společnou právní úpravou trhu.

Závěry Soudního dvora

31 Jak bylo uvedeno v bodě 20 tohoto rozsudku, jsou oprávněné pouze podpory výslovně povolené nařízením č. 3950/92. Tato oprávněnost nezávisí na případných účincích, které může mít tato podpora na fungování trhu s mlékem a mléčnými výrobky. Tudíž v případě, že taková podpora není výslovně povolena tímto nařízením, není oprávněná, ani pokud nemůže narušit fungování zmíněného trhu.

32 V projednávaném případě sporná podpora nebyla výslovně povolena nařízením č. 3950/92.

33 Z výše uvedeného vyplývá, že druhý žalobní důvod musí být rovněž zamítnut.

34 Ze všech těchto úvah vyplývá, že žaloba musí být zamítnuta.

K nákladům řízení

35 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu bude účastníku řízení, který byl ve sporu neúspěšný, uložena náhrada nákladů řízení, pokud účastník, který byl ve sporu úspěšný, náhradu nákladů ve svém návrhu požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise ve svém návrhu požadovala, aby Španělskému království byla uložena náhrada nákladů řízení, a Španělské království bylo ve sporu neúspěšné, je namístě mu uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) Žaloba se zamítá.

2) Španělskému království se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.